

Doświadczenie choroby nowotworowej wśród osób w późnej dorosłości. Przegląd badań

Experiencing cancer in elderly people. A review of research

Jarosław Ocalewski, Paweł Izdebski

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Instytut Psychologii, Zakład Psychologii Ogólnej i Psychologii Zdrowia

Streszczenie

Wstęp. Wzrost długości życia w Polsce wiąże się z większą częstością zachorowania na nowotwory wśród osób po 65 roku życia. Studia badawcze na temat jakości życia wskazują na różnice w zależności od wieku oraz płci. **Cel.** Celem niniejszej pracy jest wyodrębnienie tych różnic, mogących mieć znaczenie dla opieki onkologicznej. **Opis metody.** Przeprowadzono analizę na podstawie artykułów o tematyce psychoonkologicznej dostępnej w literaturze psychoonkologicznej, bazach MEDLINE oraz PsycArticles. W celu porównania grup ze względu na płeć skupiono się głównie na publikacjach dotyczących nowotworu płuc oraz jelita grubego. **Wyniki.** Badania wykazały, że starszy wiek jest tym czynnikiem, który wpływa na wyższy rozwój osobisty i duchowy oraz lepsze funkcjonowanie społeczne w trakcie choroby. Starszy wiek predysponuje do mniejszego nasilenia objawów depresyjnych oraz występowania różnic w natężeniu symptomów depresyjnych w zależności od płci. Przedstawiciele obu płci wykazują wrażliwość na takie czynniki, jak zmęczenie, utrata wagi, a mężczyźni zgłaszają więcej trudności związanych z bólem, finansami oraz zmianą roli społecznej. U kobiet wraz z rozwojem nowotworu oraz stosowaniem chemioterapii następuje osłabienie wyników głównie w zakresie pamięci werbalnej, natomiast mężczyźni doświadczają obniżenia poziomu pamięci wzrokowo-przestrzennej. **Wnioski.** Istnieją różnice w zależności od wieku i płci w doświadczaniu choroby nowotworowej. Im bardziej zaawansowany wiek pacjentów chorych na nowotwór, tym mniejszy poziom objawów depresyjnych. Należy jednak zachować ostrożność co do wpływu poszczególnych rodzajów terapii na kształtowanie tych zaburzeń. Interwencje psychosocjalne powinny być skierowane zarówno do pacjentów jak i ich opiekunów. Zastosowanie wiedzy o różnicach indywidualnych pod względem płci może przyczynić się do odpowiednich interwencji edukacyjnej pacjentów. (Gerontol Pol 2016, 24, 251-258)

Słowa kluczowe: nowotwór, osoby starsze, jakość życia, płeć

Abstract

Introduction. The increase in life expectancy in Poland is associated with a higher incidence of cancer among people over 65 years old. Research studies on the quality of life indicate differences according to age and gender. **Aim.** The aim of this work is to describe these differences, which could be important for cancer care. **Material and methods.** An analysis based on the articles of psychooncology available in the psychooncological literature, MEDLINE and PsycArticles. In order to compare the groups by gender we focused mainly on publications relating to lung cancer and colon cancer. **Results.** The study showed that older age is the factor that affects the higher personal development and spiritual and better social functioning in the course of the disease. Older age predisposes to lower severity of depressive symptoms and the presence of differences in the intensity of depressive symptoms between the sexes. Representatives of both sexes are sensitive to factors such as fatigue, weight loss, and men report more difficulties associated with pain, finances and changing social role. In women with the development of cancer and chemotherapy followed by weakness results mainly in verbal memory, whereas men experience lower levels of visuospatial memory. **Conclusions.** There are differences depending on age and sex in the experience of cancer. The more advanced age of cancer patients, the lower the level of depressive symptoms. We should be cautious about the impact of different types of therapy on the development of these disorders. Psychosocial interventions should be directed at both patients and their caregivers. Application of knowledge of the individual differences in terms of sex can contribute to the relevant educational intervention for patients. (Gerontol Pol 2016, 24, 251-258)

Key words: cancer, elderly, quality of life, gender